

Tämä on rinnakaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Taatala, V. & Kujala, T. 2019. Esipuhe. Teoksessa J. Tomppo, P. Juppi, P. Myllymäki & M-L. Aronpää (toim.) VOIMAA VERTAISISTA – Työelämävalmiuksien kehittäminen työttömien ja maahanmuuttajien ohjatussa ryhmätoiminnassa. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 250. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 5 - 7.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166951.pdf>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Härmä, P. & Siitonen, M. 2019. Hakuprosessi opinto-ohjaajien näkökulmasta. In J. Tomppo, P. Juppi, P. Myllymäki & M-L. Aronpää (eds) VOIMAA VERTAISISTA – Työelämävalmiuksien kehittäminen työttömien ja maahanmuuttajien ohjatussa ryhmätoiminnassa. Reports from Turku University of Applied Sciences 250. Turku: Turku University of Applied Sciences, 5 - 7.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166951.pdf>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Esipuhe

Vielä muutama vuosikymmen sitten Suomessa katsottiin, että kerran hankittu peruskoulutus riitti kantamaan koko työuran. Todellinen eläkeikä oli nykyistä matalampi, yhteiskunnan muutos hitaampaa ja työmarkkinat olivat korostetusti kansallisia. Nyt työurat hätyyttelevät 50:ttä vuotta, ympäröivä maailma tuntuu muuttuvan viikoittain ja työpaikat voivat minä yönä tahansa siirtyä Bangladeshiin. Osaamisemme puoliintumisaika on lyhentynyt, joten perinteinen ajatus opiskelusta nuorena ei enää kannu uran loppuun saakka.

Kehitys on johtanut Suomessa kahteen samanaikaiseen ongelmaan: pulaan työntekijöistä ja suureen rakenteelliseen työttömyyteen. Teoriassa näin ei pitäisi tapahtua, mutta osaamista voimakkaasti painottavassa yhteiskunnassa tilanne on hyvinkin mahdollinen. Työnantajat eivät voi palkata henkilöitä, joiden osaaminen ei vastaa heidän tarpeitaan, vaikka tekijäpula olisi miten suuri.

Perinteisesti vastaavia tilanteita on ratkaistu lisäämällä nuorten koulutusmääriä, mutta sitäkin korttia Suomessa ei ole enää pelattavissa. Ikäluokkamme pienenevät kovaa vauhtia, eivätkä määrät riitä paikkaamaan edes eläköityvien kohorttia. Tarvitsemme jonkin aivan uuden ratkaisun.

Digiolkkarista työelämään on lähtenyt hakemaan konkreettista ratkaisua molempiin yhteiskunnallisiin ongelmiin samanaikaisesti. Hankkeessa on tunnistettu kaksi työttömyydestä kärsinyttä ryhmää, eli Turussa iäkkäät työttömät ja pääkaupunkiseudulla maahanmuuttajat. Molempia on lähdetty aktiivisesti tukemaan työmarkkinoiden kaipaaman osaamisen tuottamiseksi ja näkyväksi tekemiseksi.

Osaamisen rakentamisen keskiössä ovat olleet digitaidot, kielitaito sekä oman toimijuuden vahvistaminen. Osallistujat ovat kehittäneet osaamistaan työpajoissa vertaisryhmien ja vertaisohjaajien avulla, selkeästi omaehtoisina toimijoina. Osallistujien on haluttu saavan kokemus siitä, miten vahva osaamis pohja heillä on

jo valmiiksi olemassa ja miten he voivat ottaa kehitysmahdollisuuksien luomisen omaan hallintaansa. Digiolkkarista työelämään -hankkeen keskeiset toimenpiteet ovat olleet työnhakijoiden omaehtoisen toimijuuden ja osaamisen tunnistamisen tukeminen, Turussa työpajatoiminta ja Helsingissä kaksikielinen ryhmävalmennus sekä yksilöohjaus koulutus- ja työllistymispolulla etenemisen tueksi, verkosto- ja yritysysteistyö ja hyvien käytäntöjen levittäminen.

Suomalainen kulttuuri ei ole maahanmuuttajalle vieraanvaraisin, vaikka työelämässä tunnustetaan maahanmuuton jatkuva tarve. Digiolkkarista työelämään -hankkeen Helsingin osatoteutuksessa eri maista ja uskontokunnista olevia ryhmäläisiä yhdisti arabian kielen taito, halu edetä omalla koulutus- ja työllistymispolulla sekä tarve saada lisätietoa Suomen yhteiskunta- ja palvelujärjestelmästä ja saada yksilöllistä ja omakielistä ohjausta. Jotta voidaan puhua integraatiosta kaksisuuntaisena prosessina, maahanmuuttajien pitäisi osallistua integraation määrittelyyn, sen edistämiseen ja arviointiin. Tässä hankkeessa on tunnistettu työuravalmennuksen (uraohjauksen) merkitys integraation vahvistamisessa.

Hanke on saavuttanut sille asetetut keskeiset tavoitteet. Osallistujat tunnistavat nyt omaa osaamistaan ja ovat saaneet taitoja työnhakuun ja työssä selviytymiseen. He ovat oppineet tiimi- ja projektityötä sekä digi-, vuorovaikutus-, tiedotus- ja haastatteluihin liittyviä taitoja. On muodostunut verkostoja haasteellisissa tilanteissa olevien työnhakijoiden kanssa toimivien yhdistysten ja julkisten palveluiden välille. Myös hankkeen toiminta-alueiden yrittäjät tunnistavat nyt paremmin työvoiman tarjontaa ja potentiaalisia työntekijöitä.

Työ jatkuu, vaikka hanke loppuu. Hyviä oppeja ja muodostettuja käytäntöjä on juurrutettu käytäntöön molemmilla alueilla työllistämispalveluiden, kolmannen sektorin ja TE-toimistojen kautta. Maassamme on edelleen tuhansia työttömiä työnhakijoita, joita kaivataan kipeästi mukaan työelämään kehittämään meille kaikille vieläkin parempaa tulevaisuutta.

Hanke on toiminut hyvänä esimerkkinä siitä, miten ratkaisemalla yksi ongelma saamme samalla parannettua toisenkin tilannetta – työttömyys vähenee samalla kun osaamisen työmarkkinakohtaanto paranee. Kaikkein tärkein tulos on kuitenkin ollut syrjäytymisvaarassa olleiden ihmisten vahvistuminen näkemään itsensä tärkeinä yhteiskunnallisina toimijoina. Meillä jokaisella on sama ihmisarvo ja jokaisen panoksella on merkitystä. Suomen kaltaisella pienellä maalla ei ole varaa hukata yhtään ihmistä.

Vesa Taatila

Rehtori ja toimitusjohtaja, Turun ammattikorkeakoulu

Tapio Kujala

Rehtori ja toimitusjohtaja, Diakonia-ammattikorkeakoulu